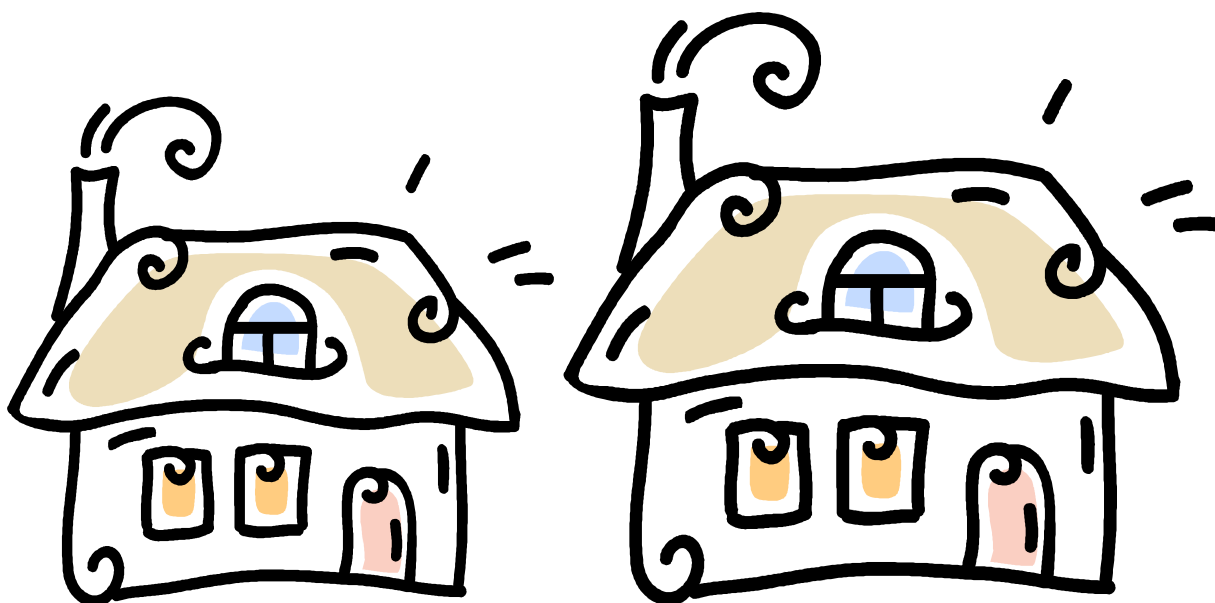

DIAKONISSESTIFTELSEN

Marthagården

VIRKSOMHEDSPLAN
for
Diakonissestiftelsens
BØRNEHUS
MARTHAGÅRDEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indhold

VELKOMMEN I MARTHAGÅRDEN	3
HVEM ER VI.....	3
TILKNYTNING TIL DIAKONISSESTIFTELSEN	4
VISION	5
VÆRDIER:	6
PÆDAGOGISKE HOLDNINGER OG METODER	7
ICDP.....	8
MARTHAGÅRDENS PROFIL.....	9
EFFEKTSTYRING, INKLUSION OG MØNSTERBRYDERINDSATS	10
INKLUSION.....	11
LÆREPLANER	13
BØRNEMILJØ.....	22
BØRN I SORG OG KRISE.....	24
MAD- OG MÅLTIDSPOLITIK I MARTHAGÅRDEN.....	25
BEVÆGELSESPOLITIK	30
DIGITALISERINGSPOLITIK	34
PERSONALESAMARBEJDE	35
FORÆLDRESAMARBEJDE.....	37
HISTORISK TILBAGEBLIK	39

VELKOMMEN I MARTHAGÅRDEN

**Marthagården- en god begyndelse
- et sted for livskompetencer.**

Velkommen til børnehuset Marthagården, som er en kombineret institution med børn i alderen 0-6 år. Marthagården er en selvejende institution under Diakonissestiftelsen. Vi bygger vores pædagogik på det kristne livs - og menneskesyn. Vi lægger vægt på, at alle børn har samme værdi, og at de er noget særligt og ukrænkeligt. Derfor har vi plads til alle, uanset religion og nationalitet.

Hvis du tænker på at skrive dit barn op til en plads i Marthagården, er du velkommen til at komme på besøg for at få et indtryk af husene og atmosfæren.

Vi lægger stor vægt på, at alle børn får en god begyndelse i Marthagården. Vi sætter derfor ekstra tid af til nye børn, indtil de bliver helt trygge hos os.

Åbningstider:

Mandag – torsdag kl. 7.00-17.00.

Fredag kl. 7.30-16.30

Kontakt:

Diakonissestiftelsens Børnehus Marthagården

Peter Bangs Vej 10-12

2000 Frederiksberg

Telefon: 38 38 43 41

Hjemmeside: www.marthagaarden.diakonissen.dk

Mail: marthagaarden@diakonissen.dk

Leder: Gitte Friis

Souschef: Lone Lykke Olsen

HVEM ER VI

I Marthagården er der fra 68 børnehavebørn til 38 vuggestuebørn fordelt på 6 stuer: Havstuen, Himmelstuen, Galaksen, Krabbestuen, Søstjernestuen og Muslingestuen.

Ansatte

I Marthagården er der ansat 20 pædagogiske medarbejdere, to køkkenmedarbejdere, en souschef og en leder.

I perioder er der tilknyttet ekstra personale til børn, som har særligt behov for det.

Derudover modtager børnehaven praktikanter og personer i jobtræning i perioder på 3 – 12 mdr.

I 2013/14 har vi været igennem en bygge og renoveringsproces. Marthagården fremstår i dag med moderne og hyggelige rammer. Der har været tænkt på bæredygtighed i form af genbrug af møbler og byggematerialer, energibesparende tiltag, byttecentral og køkkenhave. Det er et dejligt sted at opholde sig både ude og inde.

TILKNYTNING TIL DIAKONISSESTIFTELSEN

Børnehuset Marthagården er en af 2 daginstitutioner, som er tilknyttet Den Danske Diakonissestiftelse. Børnehuset har overenskomst med Frederiksberg kommune. Diakonissestiftelsens bestyrelse er vores overordnede bestyrelse og arbejdsgiver. De to daginstitutioner har udarbejdet et overordnet Børnesyn med udgangspunkt i Diakonissestiftelsens værdidokument. Det står beskrevet under værdier i virksomhedsplanen.

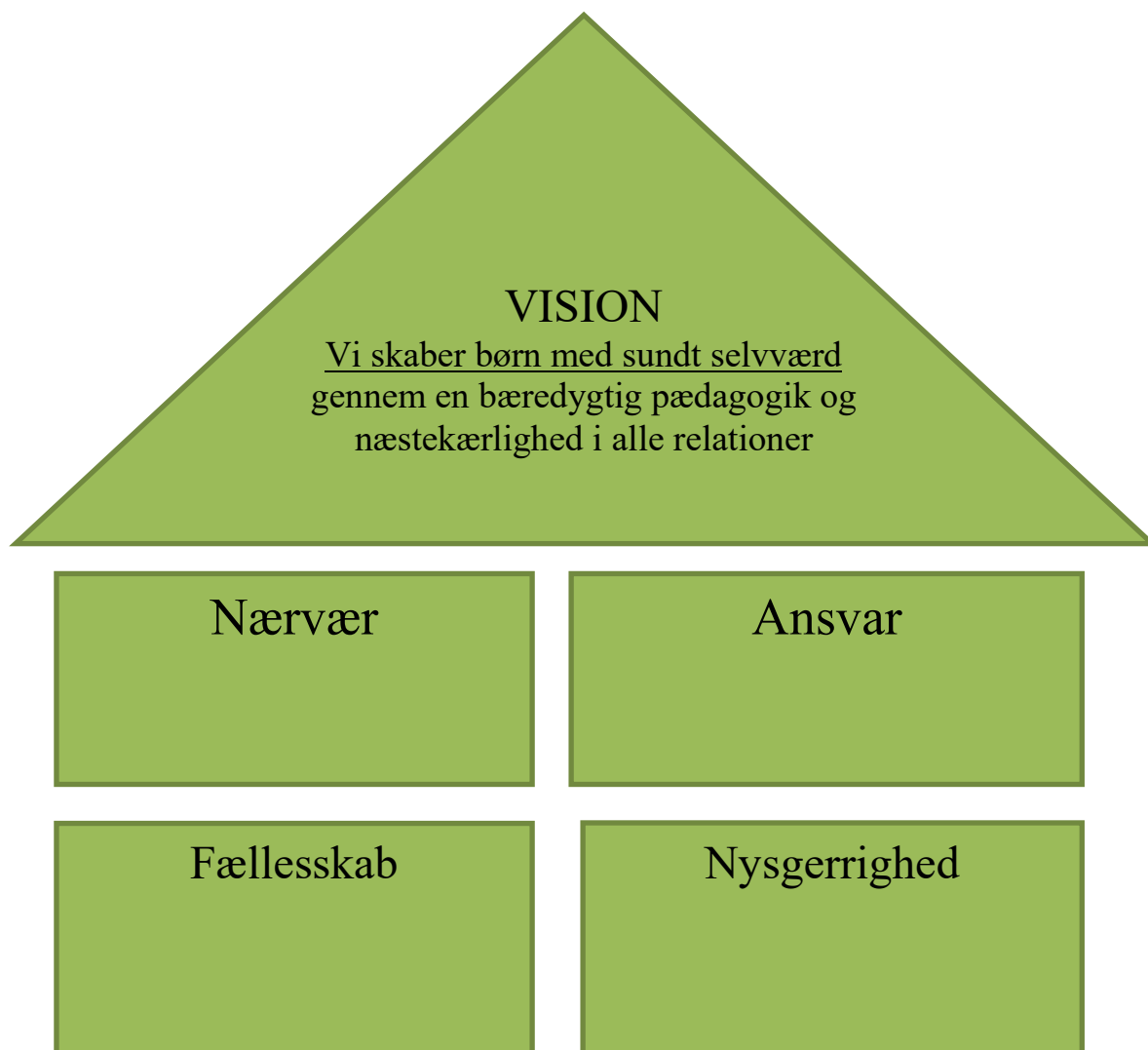
Den Danske Diakonissestiftelse har til formål, på et folkekirkeligt grundlag, at udøve diakonal gerning til gavn og hjælp for det hele menneske ved at uddanne kvinder og mænd til diakonale opgaver, at drive virksomhed til omsorg for børn og voksne, og at fremme forståelsen for diakoni i kirke og samfund. Diakoni handler om omsorg på et kristent grundlag.

Udover børneinstitutionerne rummer Diakonissestiftelsen også ældrecenter, hospice, psykisk syge i bofællesskab, nødherberg for kvinder, og forskellige uddannelser: Social - og Sundhedsskole, Sygeplejeskole, Sundhedscenter og Diakoniuddannelse.

VISION

Alle børn skal have en god barndom.

Marthagårdens vision og værdier er beskrevet her:

For os er kerneydelsen at styrke børnenes selvværd.

Selvværdet er "stammen" som skal bære børnene gennem livet, så de bliver livsduelige og robuste børn, som har mod på livet. De kan klare udfordringer og takle modgang.

Selvværdet bliver grundlagt indenfor de 4 første leveår, og vil være stammen i børnenes liv. Jo større og stærkere træstammen er, jo mere skal der til, før træet vælter. Det samme gælder i alle menneskers liv. Stammen bygges op ved at give børnene en oplevelse af, at de er værdifulde, og hjælper dem til at takle udfordringer og konflikter. Dette gør vi bedst gennem følgende værdier.

Definition på selvværd

DU VED, AT DU HAR VÆRDI I DIG SELV OG FOR ANDRE, OG DU ER TRYK I EGNE TANKER OG FØLELSER.

VÆRDIER:

Nærvær:

For den nære relation til en voksen er livsnødvendig for trivsel og udvikling. Voksne der har en empatisk tilgang til børnene og kan se, høre og anerkende dem. Børnene har tillid til de voksne gennem en positiv kontakt, guidning og god dialog.

Ansvar:

Børnene lærer at tage ansvar for sig selv og hinanden ved at opøve selvstændigheden og give dem mod på at prøve noget nyt og mestre sit eget liv.

Børnene bliver inddraget i forskellige opgaver i løbet af dagen. Det kan være samlinger og måltider. De voksne hjælper barnet med at mestre de opgaver og udfordringer de møder i vuggestuen og børnehaven. Vi hjælper dem til at kunne løse problemer/konflikter i hverdagen.

Fællesskab:

Alle børn skal opleve at de er en del af små og store fællesskaber og kan rumme hinandens forskelligheder. De lærer at være gode mod hinanden, trøste, og se hinandens følelser.

Vi lærer børnene at vise omsorg, hjælpsomhed og have medfølelse.

I Marthagården arbejder vi på at skabe et miljø, hvor der er en stor grad af rummelighed og høj tolerance. Vi ønsker, at rummelighed og mangfoldighed, skal være en væsentlig del af vores pædagogik.

Nysgerrighed:

At børnene kan bevare sin naturlige nysgerrighed trang til at vide og opleve, og lysten til at undersøge, lære nyt og at skabe noget og være kreativ. Vi lægger vægt på læring og udfordring gennem krop og bevægelse, kultur og forskellige kulturelle udtryksformer og natur og naturfenomener.

PÆDAGOGISKE HOLDNINGER OG METODER

Gode relationer, Anerkendende pædagogik, Ressourcesyn og Refleksion

I Marthagården ønsker vi, at give børnene de bedste opvækstvilkår.

Vi arbejder derfor ud fra en relations baseret pædagogik og det gode samspil mellem voksne og børn. Denne måde at arbejde på, hedder **ICDP**, og er blevet afprøvet i praksis i flere år. I ICDP er der 8 samspilstemaer. Kvaliteten af relationen er afgørende for et godt samarbejde. Vores pædagogiske holdninger bygger på den antagelse, at alle børn er unikke, og er født med ressourcer og kompetencer.

Den følelsesmæssige dialog

De 4 første temaer er redskaber, der skaber en kærlig kontakt. Vi udtrykker positive følelser for barnet, giver ros og anerkender barnet. Vi ser barnets initiativ og justerer os efter barnet, så selvværdet styrkes, og de opleve at have en værdi for fællesskabet.

Gode relationer og tillid til voksne og børn er afgørende for udvikling af de personlige og sociale kompetencer.

Den meningsskabende og udvidede dialog

Samspil 5-7 skaber de bedste forudsætninger for læring. At have fokus på et fælles tema og gennem engagement, forklaringer og entusiasme skaber en læringsituation der motiverer børnene.

De 5 temaer bruges bevidst i forhold til vores emneforløb og sproggrupper.

Den regulerende og grænsesættende dialog

Samspilstema 8 sætter fokus på tydelige rammer, og voksne der guider børnene positivt ved at fortælle dem hvad de skal i stedet for at fortælle dem hvad de ikke skal. Her er der fokus på at hjælpe barnet til at udvikle strategier for målrettet handling, som kræver planlægning og selvkontrol.

ICDP

De tre Dialoger og 8 samspilstemaer

Den følelsesmæssige dialog

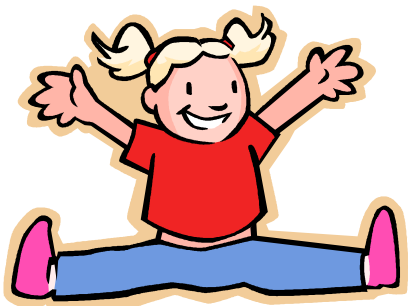
1. Vis at du er glad for barnet – vis positive følelser
2. Juster dig i forhold til barnet og følg barnets initiativ.
3. Tal til barnet om de ting, det er optaget af og prøv at få en samtale i gang.
4. Giv ros og anerkendelse for de ting barnet gør /forsøger/ mestrer

Den lærende dialog

5. Hjælp barnet med at samle sin opmærksomhed, så I har en fælles oplevelse af ting i omgivelserne.
6. Giv mening til barnets oplevelser af omverden ved at beskrive det I oplever sammen og ved at vise følelser og entusiasme.
7. Uddyb og giv forklaringer når du oplever noget sammen med barnet.

Den meningskabende dialog

8. Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at sætte grænser for det.
På en positiv måde
  - ved at lede det
  - vise positive alternativer
  - og ved at planlægge sammen

MARTHAGÅRDENS PROFIL

Omsorg og udvikling i RELATIONER

Fordi næstekærlighed, empati og respekt er med til at give barnet oplevelsen af at have en stor værdi, og at de en vigtig del af fællesskabet. Dette er fundamentalt grundlæggende i forhold til, at udvikle sig til livsduelige mennesker.

Ud fra viden om at mennesker udvikler sig gennem samspillet med andre, arbejder vi med at se barnet, give det tryghed og tillid til de voksne i Marthagården. Der bliver skabt en følelsesmæssig, lærende og opdragende dialog med engagerede voksne, som får barnet til at blomstre og udvikle sig ved hjælp af en ressource fokuseret udviklingsstøttende samspil. Denne metode heder ICDP, som er bygget på en forskningsbaseret viden i forhold til relations kompetence.

Vi bruger video til at analysere den voksnes initiativ i forhold til barnet eller gruppen.

Mad og måltider med alle SANSER

Fordi mad og måltider er en væsentlig del af barnets hverdag. Vi ønsker at give barnet oplevelsen af mad med gode råvarer og som dufter og smager af noget.

Børnene skal være med til at dyrke urter, bær og grønsager som er ingredienser i det vi spiser.

Børnene er med til at forberede maden. Vi arbejder på, at fællesskabet omkring måltidet skal være en god oplevelse med dialog omkring maden og det vi spiser.

Vores legeplads er lavet sådan at den giver børnene mange forskellige sanseoplevelser både gennem bålhytten og udendørs værksteder, den kommende urtehave, frugt- og bærhaven.

Udeleg og bevægelse i BYHAVEN

Fordi børnene oplever glæden ved kropslig bevægelse og at være aktive i uderummets mange muligheder.

Uderummet er et vigtigt pædagogisk rum, fordi her får barnet andre typer sansestimuli. Det ændrer sig med vejr, vind og årstider. Uderummet virker tiltrækkende på børn, da der er masser af plads og giver helt andre muligheder for oplevelser end indenfor.

Glæden ved både voksenstyrede og selvvalgte aktiviteter har stor betydning for barnets fysiske og psykiske velvære.

Vores store, nye legeplads indbyder børnene til at lege og til at være fysisk aktive.

Det er let at komme på legepladsen og der er mange muligheder. De mange niveauer giver fysiske aktive lege. Der mulighed for fantasilege, fordybelseslege, og naturoplevelser hele året og i al slags vejr.

Kreativitet, musik og EVENTYR

Fordi de kreative og fantasifulde udfoldelser udfordrer barnets fantasi og forestillingsverden.

Fantasi og eventyr spiller en vigtig rolle i forhold til dannelse af identitet, idet børn bruger fantasien til at forstå sig selv og omverden. Fantasien hjælper dem til en forståelse af kulturen omkring dem og deres egen plads heri. Fortællingen er også med til dannelsen af identiteten, idet vi hele tiden fortæller historier til hinanden, bevidst eller ubevidst, og derigennem lærer om os selv og vores familier, venner og samfundet. Det er gennem de

dagligdags historier, vi finder ud af vores rolle i samfundet og finder ud af hvordan vores kultur er blevet skabt.

Sprog bliver simuleret gennem dialogisk læsning af eventyr og fortællinger i hverdagen. Hvert efterår arbejder alle voksne og børn i Marthagården med et eventyrprojekt.

Med vores projekt får børnene lov til at fordybe sig i en længere periode og de bestemmer selv, hvordan de vil visualisere eventyret, der er grupper der laver billeder, kollager, teaterstykker og skulpturer. De voksne giver sig god tid til at snakke om eventyrene med børnene og giver dem samtidig mulighed for stimulering af deres fantasi, samtidig med at børnene lærer om forskellige værdier, som er vigtige at forstå.

EFFEKTSTYRING, INKLUSION OG MØNSTERBRYDERINDSATS

Marthagården har driftsoverenskomst med Frederiksberg kommune.

Vi arbejder derfor med forvaltningens udmeldinger i forhold til:

Effektstyring, Inklusion og Mønsterbryderindsats.

Desuden beskriver vi hvordan vi arbejder med de Nationale Læreplaner

EFFEKTSTYRING

I Frederiksberg kommunes strategiske pædagogik arbejdes der med Effektstyring.

Effektstyring er et redskab både til at arbejde med Læreplaner, Mønsterbryderindsats og Inklusion

Det fremgår af læreplanen hvordan vi arbejder med effektstyring i Marthagården.

De langsigtede mål er: Skoleparathed og Livsduelighed.

De mellemlange mål er:

Barnet kan koncentrere sig i en ubrudt periode på 15. minutter i en ikke selvvalgt aktivitet.

Barnet kan udvise nysgerrighed og har lyst til at lære nyt.

Barnet kan give udtryk for egne følelser

Barnet kan udsætte egen ønsker og vente på tur

Barnet kan rumme andre børn

De kortsigtede mål kan læses i vores læreplan:

Vi arbejder med indsats, og målbare mål, så vi kan se effekten af vores indsats på barnet. Vi dokumenterer og følger op på processen, så den fører frem til de ønskede mål.

MØNSTERBRYDERINDSATS

Frederiksberg kommune har lavet en strategisk indsats for at bryde den sociale arv.

Der skal dannes små faste læringsgrupper i børnehaven og grupper med Dialogisk læsning i vuggestuen.

Der er afsat vikarmidler til forberedelse for personale og dialogisk læsning i vuggestuen.

Herudover er der afsat midler til kurser og vidensdeling. Der er oprettet 2 socialrådgiver stillinger til hjælp og støtte for forældrene.

INKLUSION

I Frederiksberg kommune er der lavet 6 pejlemærker, som skal arbejdes med i forhold til Inklusion

1. Alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab
2. Alle børn skal opleve at kunne bidrage til fællesskabet.
3. Personalet tager ansvar for udviklingen af inkluderende praksis.
4. Ledelsen skal skabe synlighed om arbejdet med den inkluderende praksis
5. Forældrene er betydningsfulde medspillere.
6. Den fysiske indretning skal understøtte den inkluderende praksis.

I Marthagården arbejder vi med Inklusion på følgende måde:

1. **Alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab**

Børnene i Marthagården er en del af flere fællesskaber. Dog er det vigtigt at de oplever at de er en del af en fast stue. Indenfor stuen, lærer børnene hinanden godt at kende. De bliver meget tolerante overfor hinandens individuelle særheder. De oplever at alle er forskellige, og at der er plads til alle. Et andet fællesskab er morgenfællesskabet mellem 7-8 hvor vi samler alle børn og har fælles morgenmad. Så er der måltidsfællesskaber på stuen, hvor der over tid er faste pladser og faste retningslinjer. Her foregår der mange gode samtaler og fortællinger. Et andet vigtigt fællesskab er læringsgrupperne, hvor alle børn er med i et faste grupper. De voksne sætter rammer for hvem der er i hvilke gruppe, og alle grupper har en fast voksen.

2. **Alle børn skal opleve at kunne bidrage til fællesskabet.**

I spise fællesskabet, læringsgrupperne og til samling er målet at alle bidrager og kommer til orde.

Der er større mulighed for at komme til orde i en mindre gruppe, hvor der er ro og en fælles ting vi er samlet omkring.

Et eksempel er et forløb med eventyr. Her har alle børn en vigtig opgave også i forhold til det færdige visuelle produkt, hvad enten der er skuespil eller et billedligt udtryk.

Vi evaluerer efter hver læringsgruppe for at observere om alle er aktivt deltagende.

Personalet tager ansvar for udviklingen af inkluderende praksis.

Vi arbejder på: At børnene skal have et godt selvværd, og have oplevelsen af jeg er god nok med de følelser og de evner jeg har. Alle har noget at bidrage med.

Gennem vores relations arbejde (ICDP), vægter vi højt, at de voksne har en god relation til alle børn. At det enkelte barn bliver set med de følelser og initiativ de tager, hjælper børnene til at sætte ord på sig selv, og hjælper dem til at se de andres perspektiv.

De voksne har ansvar for at alle børn trives, lærer og udvikler sig. Det er vigtigt at danne nogle gode læringsgrupper. Børnehavetiden er en læringsplads for de sociale og følelsesmæssige kompetencer. Vi kan ikke undgå at børn kan være ekskluderende indimellem. Her er den gode følelsesmæssige dialog vigtig, og fokus på hvordan det enkelte barn kommer videre på en god måde. På denne måde mener vi at kunne gøre børnene robuste til at møde verden udenfor børnehuset.

Venner

Det er trygt og dejligt at have en eller flere venner i sin børnehave. Vi respekterer og støtter op om disse venskaber.. Vi vægter også de venskaber, der opstår på tværs af stuerne.

Den voksnes opgave er også at hjælpe børnene med at få øje på hinanden, så muligheden for venskab er til stede. Vi er opmærksomme på, hvordan børnene har det, og hvor der muligvis kunne etableres nye venskaber. Det skal respekteres, at børnene nogle gange har lyst til at være lidt alene eller holde en lille pause.

Det er i samværet og legen med sine venner, at man tør udfordre og afprøve sig selv.

Mobning

Med mobning mener vi: drillerier eller udelukkelse over tid som går ud over et barn

Mobning accepteres på ingen måde i Marthagården.

Det er de voksnes ansvar at sørge for at mobning ikke finder sted. Dette gøres ved at gribe ind ved drillerier og konflikter inden det fører til mobning.

3. Ledelsen skal skabe synlighed om arbejdet med den inkluderende praksis

Det er fokus til alle P. møder. I forhold til ICDP og børns trivsel

Det er beskrevet i Virksomhedsplan

Det er et punkt på vore Forældremøder.

Det bliver fortalt når vi har rundvisning til nye pladser.

4. Forældrene er betydningsfulde medspillere.

Der bliver italesat vigtigheden af at børnene er med når vi har Dialogisk læsning og Læregrupper.

Når der er behov for det, indkalder vi til forældresamtaler med fokus på børns trivsel.

Her har vi fokus på at inddrage forældrene i dialogen og finde eventuelle løsninger og handlinger.

At forældre omtaler de andre børn og forældre positivt

At forældrene er positive, og har tillid til pædagogerne i Marthagården.

Forældrene kan også være med til, at styrke børnenes venskaber ved at lade børnene lege sammen privat. I Marthagården er der en telefonliste på stuerne, så de andre børns telefonnummer er tilgængelige.

5. Den fysiske indretning skal understøtte den inkluderende praksis.

Vi har en stor fordel i at være et ældre bygget børnehus med mange mindre rum og kroge.

Vi har stor fokus på at skabe mindre zoner, hvor det er muligt for børnene at lege uforstyrret.

Vi har hele tiden fokus op at skabe plads til uforstyrret leg.

Vi planlægger formiddagen så børnene er opdelt i mindre grupper for derved at give tid og plads til fordybelse og ro. Det er lettere for en voksen at have kontakt med 4 børn end 3 voksne til 12 børn.

Eks: Nogle er på legepladsen eller går tur. Andre er i værkstedet og resten er tilbage på stuen.

LÆREPLANER

De seks temaer i læreplanen er:

1. Personlige kompetencer – barnets alsidige personlige udvikling
2. Sociale kompetencer
3. Sprog
4. Kultur og kulturelle udtryksformer
5. Krop og bevægelse
6. Natur og naturfænomener.

I Marthagården arbejder vi på, at skabe gode rammer for et godt læringsmiljø, og i det arbejde er de pædagogiske læreplaner blevet en vigtig base for det pædagogiske arbejde.

De voksnes betydning og entusiasme har stor betydning for børns læring. Gode og nære relationer og engagerede voksne, giver børnene tryghed og udfordringer. Relationen til den voksne og tilhørsforholdet til gruppen, er vigtig for en optimal læringsituation.

Legen har også en stor betydning i forhold til udvikling af sociale og personlige kompetence, og derfor prioriterer vi legen højt. Børn er ofte de bedste læremestre for hinanden. Børnene lærer sig selv og deres omverden at kende, gennem at eksperimentere og ved at lege med andre børn og iagttage, hvad andre børn gør.

*Forklar mig og jeg glemmer,
Vis mig, og jeg husker
Lad mig gøre og jeg forstår.
(Konfucius ca.489 f.. Kr.)*

Effektmål

Det fremgår af læreplanen, hvordan vi arbejder med Frederiksberg kommunes effektstyring
De langsigtede mål er: Skoleparathed og Livsduelighed.

De mellemlange mål er:

Børnene kan koncentrere sig i en ubrudt periode på 15 minutter
Alle børn har kompetencer til at udvise nysgerrighed og lyst til at lære nyt.
Alle børn har kompetence til at udtrykke egne følelser
Alle børn har kompetencer til at udsætte egne behov.
Alle børn har kompetencer til at rumme andre børn.

De kortsigtede mål kan læses i vores læreplan:

Vi arbejder med indsats, og målbare mål, så vi kan se effekten af vores proces(indsats)på barnet. Vi dokumenterer og følger op på processen, så den fører frem til de ønskede mål.

Dokumentation og Evaluering

Vi dokumenterer og evaluerer i forhold til:

Hvad børn skal kunne ved overgangen fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole.

Vi bruger ”kan” skema på hvert barn, som bliver udfyldt for hvert barn både når de skal starte i børnehaven og et år inden de skal starte i skole. Skemaet indeholder konkrete færdigheder indenfor Læreplansområderne, som vi mener, er gode at kunne for alle børn. I skolegruppen er der opgavemapper som registrerer hvad børnene kan.

Undervejs arbejder vi med ICDP, Sproggrupper og Emneforløb, som vi mener, kan skabe den bedste læring.

Emneforløb

Der bliver lavet konkrete mål for hver stue inden hvert emneforløb. Vi registrerer hvad børnene kan før og efter et emneforløb. Dette gør vi ved hjælp af spørgeskema og ”prøver” Undervejs registrerer vi, hvordan indsatsen kan mærkes på børnene. Dette gør vi ved hjælp af:

- Video og billeder
- Logbog
- Plancher
- Børneinterview og samtaler ved samlinger

Vi bruger video og billeder til at filme forskellige situationer for bedre at kunne registrere hvad der sker. På et efterfølgende stuemøde analyseres filmklippet ved hjælp af de 8 samspilstemaer fra ICDP.

Logbogen bliver brugt for at registrere situationer, som opstår i løbet af en travl dag.

Ved hjælp af plancher og samtaler registrerer vi, hvad børnene kan.

Evaluering

Der bliver evalueret i forhold til fælles mål, og hvad det enkelte barn fik ud af det.

Vi evaluerer om vore indsatser har en effekt efter hvert emneforløb. Efterfølgende bliver der arbejdet videre med en ny fokuseret indsats i forhold til det enkelte barn i samarbejde med forældre.

Den pædagogiske læreplan evalueres én gang om året med henblik på ændringer.

I 2015 har vi evalueret i forhold til arbejdet med at inddele året i temaer. Vi har gjort os den erfaring at der blev for hurtigt skifte mellem nye emner, så der ikke blev tid nok til planlægge nye emneforløb og at evaluere på de gamle. Vi har derfor inddelt året i 3 emneforløb i stedet for i 6 emneforløb.

Evaluering for 2016 er fokus på Personlige og Sociale kompetencer. Vi vil evaluere: Vi vil skabe børn med godt selvværd

Er målene konkrete nok i forhold til nok til at kunne evaluere dem.

Hvordan vi arbejder med de forskellige læreplanstemaer:

1. Vi har inddelt året i 3 emneforløb, hvor vi fordyber os i kultur, krop og bevægelse og natur.

Hvert forløb strækker sig over 4-5 uger. Vi når ofte 2 i forlængelse af hinanden indenfor et område.

2. De personlige og sociale kompetencer er i spil hver dag og hele tiden. Desuden er en samling om ugen, planlagt til at handle om venskab, relationer og følelser.
3. De sproglige kompetencer er der fokus på hver dag samt en fast dag i ugen, hvor alle børn er inddelt i mindre grupper.

Legens betydning

Legen er barnets centrale udtryksform, og har således stor betydning for identitetsudviklingen. Barnet udvikler sig på alle områder, kropsligt, sprogligt, socialt, følelsesmæssigt, intellektuelt, fantasifuldt og kreativt.

Legen er barnets vigtigste beskæftigelse. Gennem legen udveksles der erfaringer, sprog og normer. Barnet kan iscenesætte oplevelser og følelsesmæssige problemer fra sin hverdag og gennem legen bearbejde og forstå verden.

Børnene i Marthagården skal have tid og rum til legen. Vi lægger vægt på, at børnene i vid udstrækning selv bestemmer med hvem, hvor og hvordan de vil lege. Husene giver mulighed for leg i mange rum, og det er vigtigt, at der er steder, hvor man kan gøre sig usynlig og være i fred.

Den voksnes opgave er at skabe gode rammer for børnenes leg gennem godt og inspirerende legetøj, gode legesteder og voksne, der er der, når de har brug for dem. Som inspiration til udvikling af legen, lægger vi vægt på, at børnene har en spændende og alsidig hverdag med mange gode oplevelser.

1. Personlige kompetencer – barnets alsidige personlige udvikling

Ressourcer

Kerneydelsen er at styrke børnenes selvværd. De skal tro på at de er værdifulde, fordi de er til og er dem de er og ikke på grund af kompetencer og styrker. Det er ”stammen” som skal bære børnene gennem livet, så de bliver livsduelige og robuste børn, som har mod på livet og som kan klare udfordringer og takle modgang.

Barnets alsidige personlige udvikling har stor betydning for dets generelle udvikling og trivsel. Det er vigtigt, at barnet får en fornemmelse af sig selv og lærer at sætte sig i andres sted, så det kan indgå og fungere i sociale sammenhænge.

En af Marthagårdens værdier er nysgerrighed. At børnene kan bevare sin naturlige nysgerrighed, trang til at vide og opleve, lysten til at undersøge, lære nyt og at skabe noget og være kreativ..

En anden af vores værdier er ansvar. Børnene lærer at tage ansvar for sig selv og hinanden ved at opøve selvstændigheden og give dem mod på at prøve noget nyt og mestre sit eget liv.

Læringsmål for vuggestuen

1. Falde til ro ved at de voksne sætter ord på deres følelser
2. Viser interesse og nysgerrighed for nye ting
3. At børnene har god kontakt til voksne og børn

Læringsmål for børnehaven

Børnene får styrket et godt selvværd gennem:

1. At de kan sætte ord på egne følelser
2. At klare konflikter og udfordringer.
3. At børnene er selvhjulpne.
4. At de oplever sig værdifuld for fællesskabet

Pædagogiske midler og aktiviteter (INDSATS)

1. Vi taler om følelser til samling, men også ved at spejle børnenes følelser og finder ord på dem. Derved lærer de at forstå sig selv med de 6 forskellige grundfølelser.
2. Vi italesætter det andet barns motiv, så de kan se hinandens perspektiver.
3. Vi guider barnet positivt – en ting ad gangen. Det giver overskuelighed
Vi skaber nogle gode, genkendelige og udfordrende rammer for børnene, og giver børnene plads, tid og rum både til selvvalgt leg og fordybelse.
Vi støtter barnet i dets positive selvopfattelse, og i at turde udfolde sig gennem forskellige kulturelle udtryksformer som sprog, tegne, male, musik, dans, sang og teater.
Vi har opmærksomhed på det enkelte barn i gruppen, og har også fokus på dets styrker og ressourcer. Vi støtter og opmuntrer til at prøve på at gøre så meget som muligt selv.
4. Vi opmuntrer børnene i deres initiativer og aktiviteter. Gennem medbestemmelse ønsker vi, at barnet får medindflydelse på, hvad dagen skal bruges til, samt at barnet oplever sig selv som bidragsyder til fællesskabet gennem samling, måltid og læringsgrupper
I løbet af dagen er der mange små og store arbejdsopgaver, som barnet kan eller skal deltage i.

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

Kan genkende egne følelser når vi taler med dem om det.

Kan selv sige fra når andre overskrider ens grænser.

Børnene har mod på at prøve nye ting og eksperimentere.

Er selvhjulpne ved skolealder og kan vinke alene.

At de tror på at andre børn vil lege med en.

2: Sociale kompetencer

Ressourcer

Nyere forskning er kommet frem til, at alle børn er født med sociale kompetencer, som udvikles og stimuleres i fællesskabet med andre mennesker. Inden barnet når skolealderen er de strukturer i hjernen, som former de sociale kompetencer lagt fast.

De vigtigste elementer i social kompetence er empati, respekt og evne til tilknytning.

Alle børn skal opleve at de er en del af små og store fællesskaber og kan rumme hinandens forskelligheder. De lærer at være gode ved hinanden, trøste og se hinandens følelser.

Vi lærer børnene at vise omsorg, hjælpsomhed og medfølelse. De lærer at løse opgaver i fællesskab. Her har legen en stor betydning.

Læringsmål for vuggestuen

1. At børnene kan sige fra uden at slå
2. At de tager initiativ til kontakt med andre børn
3. At de viser omsorg for hinanden

Læringsmål for børnehaven

1. At børnene lærer at forhandle og kunne sige fra.
2. At børnene lærer at tilsidesætte egne behov og respekterer andres behov (lytte og give plads til andre, vente på tur etc.)
3. At børnene opnår social forståelse ved at de at trøste / hjælpe hinanden, og dermed viser omsorg for hinanden.

Pædagogiske midler og aktiviteter (Indsats)

1. Børnene skal lære at kende spilleregler og forstå leg, både sprogligt og indholdsmæssigt.

De skal kunne lytte til hinanden og vente på, at det bliver deres tur til at sige noget. Børnene har mulighed for at lege i vores mange kroge, uden konstant opsyn af voksne. Hermed går børnene ind i legen på deres egne præmisser og lærer herigennem at sige til og fra i det sociale fællesskab, samt at løse konflikter på egen hånd.

Vi prioriterer fællesaktiviteter og fælleslege højt.

2. Vi støtter op om eksisterende venskaber og er med til at etablere nye.
3. Børnene skal lære at være empatiske ved at hjælpe hinanden og vise hensyn. Vi har samling 1x om ugen der handler om omsorg, venskab og følelser hvor børnene lærer at udvise omsorg for hinanden, hjælpe og trøste hinanden.

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

De kan tage initiativ og indgå i en leg med jævnaldrende

Alle børn har venner i børnehaven og vuggestuen.

De kan vise omsorg for andre børn

3: Sprog

Ressourcer

Sproget er en forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med andre mennesker. Sproget har stor betydning for, hvorvidt barnet kan begå sig blandt kammeraterne i børnehaven og videre i livet. Sproglig erfaring er en indgangsdør til verden – en mulighed for at høste viden og erfaring. Derfor er det vigtigt, at støtte barnet i at sætte ord og begreber på de oplevelser, som de har i hverdagen.

I Marthagården har vi mange tosprogede børn, og vi får tildelt ekstra ressourcer for at arbejde med sprog i institutionen. Vi lægger vægt på at alle medarbejdere får større kompetence i sprogarbejde.

Vi lægger vægt på sproggrupper for alle børn, og der arbejdes med alle former for sprog: Talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog, og billedsprog. Der bliver lagt vægt på samtaler hvor de lærer at lytte til hinanden, stille spørgsmål og give svar.

Læringsmål for vuggestuen

1. At børnene gentager nye ord fra hverdagen
2. At barnet kan være i dialog i kortere tid – turtagning
3. At de viser interesse for sange og sanglege

Læringsmål for børnehaven

1. At barnet udvikler et personligt, nuanceret og bredt ordforråd.
2. At barnet bliver opmærksomt på, at der findes forskellige former for sprog: talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog, billedsprog etc.
3. At barnet udvikle dets nysgerrighed og interesse for tal, tegn og bogstaver.
4. At barnet kan sidde stille og lytte til en historie

Pædagogiske midler og aktiviteter (Indsats)

1. Vi sætter ord på alle de ting vi gør i dagens løb, undgår for mange spørgsmål, og tager udgangspunkt i børnenes følelser og behov.
Bøger er let tilgængelige i Marthagården. Vi læser højt for børnene dagligt og snakker om hvad der står i dem. Børnene læser også meget selv eller kigger sammen med vennerne. Vi går på biblioteket ca. en gang om måneden, hvor børnene selv er med til at vælge litteratur.
2. Vi har sproggrupper for alle børn 1x pr uge.
Der er sprogkasser på alle stuer med særligt sprog materiale tilpasset alle aldre.
Spil er en stor del af børnehavens inventar og står på hylder som er tilgængelige for børnene hele tiden. Der er både spil som omhandler farver, former, billeder, historier, tal etc.
Vi er aktive med sang, musik og rytmer på stuen og i det store fællesskab. Vi fortæller rim og remser til samling.
Vi fortæller historier, vi tegner historier og vi dramatiserer historier.
3. Vi bruger iPads tillæringspil og digitale børnebøger.

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

Barnet kan indgå i dialog, og gengive indholdet i en fortælling.

Kan være aktiv deltagende i sanglege, rim og remser

Barnet kan lide at være med i sproggruppen.

Barnet kan koncentrere sig om en ikke selvvalgt aktivitet i 15 minutter ved skolestart.

4: Kultur og kulturelle udtryksformer

Ressourcer

Kultur er udtryk for menneskers forståelse af verden. Gennem mødet med andre udtryksformer, (både kunstnerisk og kulturelt), og ved at stifte bekendtskab med andre måder at leve på, udvikles børnene til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. Kreativiteten trives bedst i et trygt og inspirerende læringsmiljø, hvor de voksne er engagerede og inspirerende i de fælles aktiviteter hvor, børnene er medskabere af processerne. Børnelitteratur, film, musik, teater, billedkunst og diverse former for værksteder hvor børnene har forskellige materialer og redskaber til rådighed.

Læringsmål for vuggestuen

1. At barnet bliver inspireret af diverse kulturelle oplevelser de oplever i vuggestuetiden.
og begynder at udtrykke sig gennem sang, musik, dans, teater og billeder.
2. At barnet oplever glæde ved fælles traditioner
3. At barnet får en forståelse for, at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være vidt forskellige

Læringsmål for børnehaven

1. Børnene lærer at udtrykke sig gennem sang, musik, dans, teater og billeder.
2. At barnet oplever glæde ved fælles traditioner, og når de går videre i skole ved hvorfor vi fejrer jul og påske
3. At barnet får en forståelse for, at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være vidt forskellige.

Pædagogiske midler og aktiviteter (Indsats)

Vi har 2x emneforløb med fokus på kultur og kulturelle udtryksformer hvert år. Dette er et

forløb på 4-5 uger. Her lægges en plan for hver stue efter en brainstorm med sparring på personalemødet inden projektets start hvor der bliver lavet en konkret plan for hvert emneforløb.

1. Børnene har mulighed for at deltage i kulturelle traditioner og lokale tilbud, herunder teater. De har adgang til materialer og redskaber, som kan give oplevelser og bidrage til deres kulturelle aktiviteter. Desuden arbejder vi med eventyr i efterårets emneforløb.

Der er altid adgang til papir, tusser, saks, perler og lim etc.

Vi introducerer børnene til musik, teater og billedkunst.

2. I Marthagården har vi mange fælles traditioner til jul, fastelavn og påske. Vi har faste rammer for fødselsdage, bondegårdstur, skovtur, bedsteforældredag, sommerfest, julefest som du finder i vores årsplan

Marthagården er en af Diakonissestiftelsens børneinstitutioner, og Diakonissestiftelsen har sin egen kirke, hvor vi kommer til gudstjeneste til de forskellige højtider (påske, jul og høst)

3. I Marthagården har vi børn og voksne fra mange kulturer. Vi arbejder i emneforløb hvor vi har planlagte aktiviteter, som fokuserer på andres traditioner, mad og påklædning og land.

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

At alle børn tør at udtrykke sig på en måde, som de er trygge ved.

At børnene kan genkende traditioner og huske det fra sidste år.

Alle børn har en viden om andre lande

5: Krop og bevægelse

Ressourcer

Børns kropslighed er både en forudsætning og et udtryk for deres udvikling og læring. Derfor vil vi give børnene mulighed for at færdes i varierende bevægelsesmiljøer og i en kultur, som kan stimulere deres sanser og være udviklende i forhold til deres motorik og bevægelsesglæde.

Vi har en legeplads, hvor der er masse af plads til bevægelse og leg. Børnene har mulighed for at klatre i træer, gyngesving, løbe, spille bold, løbe, balancere, bruge sin krop og eksperimentere med kroppen, og derved få en fornemmelse af hvad og hvor meget de kan. Fysiske aktiviteter er derfor en naturlig del af børnenes hverdag. Marthagården har også mange trapper, og børnehavebørnene får en god styrke og balance træning. Børns fysiske udfoldelse i hverdagen er med til at styrke børns motorik, koncentrationsevne, indlæring og ikke mindst deres helbred og trivsel.

Læringsmål for vuggestuen

1. Børnene får styrket sin fysiske sundhed gennem fysiske aktiviteter og lærer færdigheder som: forskellige former for hop, kravle, balancere.
2. Børnene begynder at lære finmotoriske aktiviteter som klippe/klistre og begynder at kunne af og påklædning.
3. At børnene øger deres bevidsthed omkring kropssprog og kroppens reaktioner.

Læringsmål for børnehaven

4. Børnene får styrket sin fysiske sundhed gennem fysiske aktive og lærer færdigheder som: forskellige former for hop, kravle, balancere.
5. Børnene bliver gode til finmotoriske aktiviteter som klippe/klistre og er selvhjulpne i forhold til af og påklædning
6. At børnene øger deres bevidsthed omkring kropssprog og kroppens reaktioner.

Pædagogiske midler og aktiviteter (Indsats)

Vi har 2x emneforløb med fokus på natur og naturfænomener hvert år. Dette er et forløb på 4-5 uger. Her lægges en plan for hver stue efter en brainstorm med sparring på Personalemødet inden projektets start, hvor der bliver lavet en konkret plan for hvert Projekt.

1. Børnene bruger meget tid på legepladsen hver dag
Vi motiverer og inspirerer børnene til kropslig udfoldelse, både inde og ude gennem boldspil, rytmisk dans, bevægelse og på ture ud af huset og til andre legepladser.
2. Børnene bliver inddraget i daglige fysiske aktiviteter og lærer at tage tøj på selv
Finmotorikken bliver styrket gennem spil, perleplader, klippe og klistre aktiviteter.
3. Vi synger jævnligt sange om kroppen – sange med fagter
Vi spiser sund mad og taler om sund levevis.
At børnene styrker deres fysiske sundhed ved at øge deres bevidsthed om sund levevis, herunder sammenhæng mellem kost og trivsel, velvære og glæden ved fysisk aktivitet og hygiejne

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

At børnene oplever glæden ved deres krop og ved at være i bevægelse.

At børnene kan de forskellige motoriske færdigheder for vuggestue og børnehaveralder.

Kan klippe og holde på en blyant og selv tage tøj på når de skal starte i skole.

6: Naturen og naturfænomener

Ressourcer

Naturoplevelser i barndommen bidrager til den følelsesmæssige, mentale og den fysiske udvikling. Oplevelser i naturen skaber rum til at undres og iagttage naturfænomener. Naturen er et rum for leg, sanseoplevelser og fysiske udfoldelser. I naturen er der mulighed for at stifte bekendtskab med årstider, vejrforhold, landskaber, dyreliv, planter etc. Alle sanser bliver brugt, når man færdes i naturen – både synssansen, følesansen, smagssansen, høresansen og ikke mindst lugtesansen.

Naturen er en udfordrende legeplads med højt til loftet og masser af plads til anden udfoldelse end indenfor.

Læringsmål for vuggestuen

1. At børnene bruger deres sanser i naturen
2. At børnene begynder at få et indblik i naturens cyklus
3. At børnene begynder at lære at passe på naturen og dets ressourcer

Læringsmål for børnehaven

1. At børnene får et indblik i naturens cyklus
2. At børnene lærer at passe på naturen og dets ressourcer
3. At børnene bruger deres sanser i naturen

Pædagogiske midler og aktiviteter(Indsats)

Vi har 2x emneforløb med fokus på natur og naturfænomener hvert år. Dette er et forløb på 4-5 uger. Her lægges en plan for hver stue efter en brainstorm med sparring på Personalemødet inden projektets start, hvor der bliver lavet en konkret plan for hvert projekt på stuen.

1. Denne plan indeholder oplevelser, der er med til at udvikle deres kendskab, viden og forståelse og respekt for naturen. Vi introducerer børnene til begreb som bæredygtighed og økologi.

Vi snakker dagligt om hvor tingene kommer fra, eksempelvis dyr og mad.

2. Vi skaber et læringsrum, hvor børnene kan tilegne sig erfaringer med natur, naturfænomener og miljø, årstider og vejrforhold. Vi sætter ord på sanseoplevelser i naturen. Det vi kan se, dufte, føle og smage, både vinter, forår, sommer og efterår.

3. At børnene gennem oplevelser i naturen får stimuleret deres sanser, fantasi og motorik. Vi tager på skovtur, på bondegårdstur, afholder plantedag, går i Frederiksberg Have, forskellige legepladser, Zoologisk Have etc.

Vi er ude i alt slags vejr og oplever naturens skiftende årstider, og gør børnene bevidste om årstider, vind og vejr.

Vi laver aktiviteter som følger årstiderne f.eks. græskar til halloween, kælketure og snemænd om vinteren, spire-projekter om foråret, kastanjeture om efteråret, samler bær og nødder på legepladsen og omegn

Vi laver collager om naturen og naturfænomener

Vi har en stor bålhytte, hvor vi bl.a. laver snobrød, suppe og pandekager over bål, Men vi har også bål bare for hyggenes skyld.

(INDIKATOR)

Hvordan ser vi det?

Børnene oplever glæde ved at være ude.

At børnene kender årstiderne når de går i børnehaven.

HELHED I BØRNEENS LIV

For at skabe helhed i børnenes liv er vi opmærksomme på, at forskellige overgange i børnenes liv skal foregå så godt og trygt som muligt for barnet.

- Fra hjem til vuggestue – en god indkøring
- Fra småbørnstue til børnehave – en god overgang og tilvænning til ny stue.
- Fra børnehave til skole – en ny epoke i barnets liv.

(Læs mere om dette i velkomstfolderen)

BØRNEMILJØ

Det psykiske børnemiljø

Vi mener, at det psykiske børnemiljø omhandler relationen mellem barnet samt de andre børn og barnet og de voksne. Se vores profil og læs om ICDP

Barn – voksen relation

Den voksnes relation til barnet skal være anerkendende.

Vi siger aldrig nej uden forklaring eller et alternativ. Vi tager deres oplevelse af verden alvorligt.

Vi ønsker, at alle børn i Marthagården oplever, at de er værdifulde, som de er med alle de tanker, følelser og behov som de har.

Vi yder barnet omsorg og viser barnet, at det kan have tillid til os.

Vi ønsker, at barnet føler sig trygt, og at det har ret til at sige til og fra. De voksne skal respektere barnets grænser, og tolke børnenes signaler. ”Små ting” kan have stor betydning.

De voksne skal være tydelige i deres forventning til barnet, og sætte en tydelig ramme for, hvad vi forventer af dem. Personalet skal være gode rollemodeller, og vide at deres indbyrdes forhold smitter af på børnene.

De voksne skal være opmærksomme på deres stemmeføring og kropssprog.

De voksne skal også lære barnet, at det er ok at vise følelser, og at barnet har medbestemmelse under ansvar.

De voksne skal sørge for at barnet møder udfordringer i sin hverdag, at barnet får gode og varierende oplevelser. Barnet skal have mulighed for at udforske sin naturlige nysgerrighed og virkelyst.

Barn – barn relationen

I barn – barn relationen ønsker vi, at barnet oplever nære relationer, venskaber og inkludering i fællesskabet. Vi støtter dem i deres venskaber, gerne på tværs af stuerne.

Det er vigtigt, at barnet føler sig som en del af fællesskabet, og at de føler sig trygge sammen med de andre børn.

Børnene skal vise respekt for hinanden, og acceptere hinandens forskelligheder.

Børnene behøver ikke være venner med alle, men vi forventer, at de ser hinanden som ligeværdige medlemmer af fællesskabet. Se i øvrigt vores mobbepolitik.

Det fysiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø omhandler ergonomi, kropsbevidsthed og bevægelse.

Inde miljø

Børn lærer med kroppen. Derfor er det nødvendigt, at der er mulighed for både aktive og rolige lege. Der skal være plads til at børnene kan trække sig tilbage fra fællesskabet og slappe af, hvis de har brug for det. Der skal være tid og ro til fordybelse. Vi vægter udfordrende lege og legetøj, der kan stimulere sanserne og motorikken. Eksempelvis forhindringsbaner.

Det er hensigtsmæssigt at indrette rummene, så børnene bedst mulig, kan klare ting selv uden at være afhængige af de voksne, f.eks. til at finde legetøj og materialer.

På grund af arbejdsstillinger vil vi vægte, at der skal være gode stole og borde på alle stuer.

Ude miljø

Vores legeplads er bygget op som en naturlegeplads. På vores legepladser er der mange udfordringer. Den er indrettet så der er mange forskellige områder til forskellige former for leg, som f.eks. balancegang, at gynge, at kravle og at klatre.

Det sikkerhedsmæssige skal være i orden hele vejen igennem.

Sundhed

Vi lægger vægt på en god hygiejne og udluftning, som skal forhindre at børnene bliver syge. Det er vigtigt for børns trivsel og udvikling, at de er sunde og raske. De mindste sover ude og de største kommer ud og leger hver dag.

Vi opfordrer til, at alle forældre til at have en feberfri dag inden de bliver afleveret i vuggestuen.

Støj

Vi vil arbejde på at mindske støjen mest muligt ved at opdele rummene, sådan at børnene kan lege i mindre grupper. Vi vil opbevare legetøjet i kurve, og have støjdæpende plader i loftet. Vi har erfaringer med, at mandagen oftest er den dag, hvor støjniveauet i institutionen er højest. Derfor er der netop om mandagen, at der er en til to børnegrupper på legepladsen eller i en af parkerne for at løbe /bevæge sig og være sammen med vennerne.

Det æstetiske børnemiljø

Æstetik er læren om det sanselige (sanseligt behag). Det handler om erkendelse via sanserne, og at man lærer bedre, hvis sanserne bliver stimuleret.

Det æstetiske børnemiljø handler om indretning, materialevalg, samt farvevalg i institutionen. Det æstetiske børnemiljø har betydning for, om børnene oplever institutionen som et rart sted at være, samt de omgivelser, som danner rammen om børnene, inspirerer til leg, læring og udvikling.

Vi ønsker, at Marthagården har velholdte og lyse rammer som indbyder til trivsel og leg. Der skal være et alsidigt tilbud af aktiviteter og gode legemuligheder. Der er taget hensyn til de seks læreplanstemaer som basis for indretning af både indendørs og udendørs rum. Vi foretrækker naturmaterialer til inventar og legetøj. Legetøjet er af godt materiale og tager hensyn til børn på forskellige alderstrin, og udfordre deres fantasileg.

Legetøjet er sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Legetøjet er uden ftalater.

Indretning

Der er tydelige mærker på kasserne, så børnene nemt kan finde det de skal bruge, og ved hvor tingene skal ligge, når de rydder op.

Vi opdeler rummene, så der skabes hyggelige legekroge, som giver mere ro til de forskellige lege som børnene er i gang med.

BØRN I SORG OG KRISE

Børnene i Marthagården kan, som alle andre børn, opleve sorg og krise i sit liv. Det kan være mange former for sorg og krise, for eksempel i form af dødsfald, sygdom i familien, skilsmisse eller den bedste legekammerat flytter. Vi har arbejdet med, hvordan vi bedst muligt kan støtte barnet i den svære tid. Hvordan vi "tør" være til stede for barnet, og hvordan vi kan hjælpe barnet med at leve med sorgen. Vi kan ikke give barnet det mistede tilbage, men vi kan være sammen med barnet, lytte og dele sorgen med dem. Vi støtter barnet ved at vise, at vi stiller os til deres rådighed, når de har brug for nogle til at lytte, tale med, eller til at holde dem tæt imens tårerne får frit løb.

Det er de færreste børn under 10 år, der kan sætte ord på deres følelser, men de kan fortælle om det de oplever, og derigennem få styr på deres følelser. Når barnet oplever et tab er deres vigtigste forsvar et "filter", som hindrer, at barnet bliver overbelastet. Nogle børn er ikke i stand til at tale eller handle, andre opfører sig som intet er hændt, og andre udviser overaktivitet.

Børn går ind og ud af sorgen, da de mentalt ikke magter at være i sorgen længere tid af gangen. Det bedste vi kan gøre er at være os selv, og skabe et miljø, hvor barnet oplever tryghed og tillid. Vi giver barnet omsorg og nærhed, vi er oprigtige og ærlige, og vi viser vores medfølelse i sorgen.

Vi har desuden udarbejdet en sorg og krise plan, for at vi kan håndtere sorg- og krise situationer bedst muligt.

MAD- OG MÅLTIDSPOLITIK I MARTHAGÅRDEN

På baggrund af sundhedsprofilen af de 0-25-årige i Frederiksberg Kommune har kommunalbestyrelsen besluttet, at der skal udarbejdes og implementeres mad- og måltidspolitikker i kommunens daginstitutioner.

Alle daginstitutioner i Frederiksberg kommune skal leve op til kravet om, at 75 % af de fødevarer, der bliver serveret, er økologiske. Derfor er vores produkter hovedsagelig økologiske. Så vidt muligt ønsker Marthagården at tilbyde børnene grove alternativer, dvs. groft brød, groft knækbrød, grov pasta, brune ris o.l.

Marthagårdens visioner og mål for politikken:

- * At skabe et sundt miljø med glade, aktive og sunde børn
- * At videregive en sund madkultur til børnene
- * At forebygge overvægt og livsstilssygdomme i småbørnsalderen
- * At skabe en sammenhæng mellem læreplaner og måltider
- * Måltiderne skaber gode rammer, og inddeler dagen med pauser fra leg og aktiviteter.

Vi ønsker at skabe sammenhæng mellem måltidspolitikken og vore børneværdier/ pædagogik:

- * De voksne har en anerkendende tilgang til børnene og guider dem trinvis
- * Børnene hjælper hinanden
- * Glæden ved at være i fællesskabet
- * At skabe et godt og trygt læringsmiljø – som udfordrer og stimulerer børnenes naturlige nysgerrighed.

Måltider i Marthagården

- * Morgenmad
- * Formiddagsmad
- * Frokost
- * Eftermiddagsmad

Morgenmad

BØRNEHAVE + VUGGESTUE:

Der er mulighed for at få morgenmad i Marthagården fra kl. 7.00 og ca. en time frem. Vi serverer havregryn, groft knækbrød, rosiner og evt. bagt groft brød med evt. ost og hertil serveres der mælk eller vand. Børnene kan få smør på brød/knækbrød, men ikke sukker på havregryn.

Man er også velkommen til selv at medbringe noget morgenmad, hvis der er særlige ønsker. Vi opfordrer dog forældrene til kun at medbringe sunde alternative produkter.

Formiddagsmad

Børnene får tilbudt enten groft brød, groft knækbrød, frugt eller grøntsager til formiddagsmad.

Frokost

Børnehaven spiser frokost kl.11.00

Vuggestuebørnene spiser frokost kl. 10:30

Ved frokosten serveres der vand.

Maden tilberedes i Marthagårdens eget køkken. Der skiftes mellem varm mad, smør-selv-mad og grød. Se madplanen i institutionen for yderligere oplysninger.

Vi mener, at det er væsentligt, at børnene kan se, hvad de spiser. Det vil sige, at ingredienserne bliver serveret hver for sig, så vidt det kan lade sig gøre.

Eftermiddagsmad

BØRNEHAVE:

Ved 14-tiden serveres der blandet frugt og groft brød (eventuelt med smør).

Til frugten serveres der vand.

Frugt- og grøntordningen er en forældrestyret og forældrebetalt ordning for begge huse. Marthagården indkøber de økologiske frugter og grønsager.

VUGGESTUE:

Ved 14-tiden serveres der frugt, grød, mælkeprodukter, groft brød og smør. Hertil vand og mælk. Sidst på eftermiddagen tilbydes børnene lidt groft knækbrød.

Hvor og hvordan foregår måltiderne

Forberedelse af måltidet

De fysiske rammer for både børnehaven og vuggestue:

Børnene sidder i mindre grupper. Så kan børnene bedre tale sammen og nøjes med at forholde sig til dem, de sidder sammen med og den voksne, der sidder med. Vi taler om maden, om det vi sanser: Om hvordan maden smager og hvordan den ser ud, og hvordan den dufter. Derfor giver måltidet en helt særlig mulighed for, at vi kan rette opmærksomheden mod hinanden og tale sammen. Vi bruger voksduge, det markerer overgangen til måltidet, sikrer bedre hygiejne, og mindsker støj fra tallerkener og glas. Vi benytter kander ved alle måltider, så børnene selv kan hælde op.

Børnene har mulighed for at besøge en anden stue og spise der, hvis de vil besøge en ven eller bare opleve noget nyt.

Medinddragelse af børnene

Hvem dækker bord? Vi aftaler indbyrdes hvilke børn og voksne, der har opgaven.

Børnene går ud og vasker hænder, mødes til samling og går derefter ind og spiser.

Etik i forbindelse med afholdelse af måltidet

Alle voksne er en del af måltidet. Maden anrettes og serveres indbydende for vuggestuebørnene. For børnehaven er maden allerede anrettet, når maden bliver leveret af Kokkens Catering. I børnehaven sendes fadet/skålen rundt, så børnene selv kan tage det, de ønsker. Både vuggestuebørn og børnehavebørn har selv indflydelse på, hvad de vælger.

Afslutning af måltidet

Måltidet tager ca. 30-45 min.

BØRNEHAVE:

Når børnene er færdige med at spise, rydder de op efter sig selv, inden de går i garderoben og gør klar til at komme på legepladsen. De mindste børnehavnebørn bliver tilbudt en lur.

VUGGESTUE:

Når vuggestuebørnene har spist frokost, er det tid til at blive skiftet, inden der skal soves til middag.

Måltidspolitik og læreplaner

Måltidet giver os rammen for vigtige læringsprocesser, hvor værdier og normer afprøves og tilegnes, relationer og gode oplevelser deles med andre, færdigheder trænes, minder skabes og identitet dannes. Marthagårdens læreplan indeholder seks kompetencer og under måltider kommer vi ind på dem hver især på følgende måde:

- **Sociale og sproglige kompetencer**

Pædagogisk har måltidet en stor betydning for den måde, vi socialt danner normer gennem vores samvær. Sociale kompetencer læres gennem det at dele mad, hjælpe hinanden, skiftes til at dække bord m.m. De sproglige kompetencer styrkes gennem snak om maden eksempelvis ”Hvad er gullasch, spaghetti Boulognes m.m.?”

- **Personlige kompetencer**

Barnets personlige kompetencer styrkes under det fælles måltid ved at få udvidet sin horisont, blive udfordret til at smage nye ting og indgå i fællesskabet ved at spise det samme, som de andre børn.

- **Krop og bevægelse**

Under måltidet styrkes barnets finmotorik. For vuggestuebørnene handler det om at lære at sidde selv, spise med bestik m.m. For børnehavnebørnene trænes finmotorikken ved at smøre sin egen mad, hælde vand op i glas m.m. Vi taler også med børnene, om hvilket mad vi får ”gode muskler” af m.m.

- **Natur og naturfænomener**

Vi taler med børnene om, hvor maden kommer fra fx at æg kommer fra høns, mælk kommer fra køerne osv. Vi snakker også om, hvad økologi er, og hvad det betyder.

- **Kultur og kulturelle udtryksformer**

Børnene introduceres til forskellige madkulturer gennem forskellige retter, krydret mad m.m. Vi taler også med børnene om forskellige måder at spise mad på – med fingrene, med bestik, med pinde osv.

Festligheder i Marthagården

Sukkerpolitik

Marthagården har besluttet at holde sukkerindtaget for specielt vuggestuebørnene på et minimum. Fx begrænser vi kagespisning for børnene til festlige lejligheder som fødselsdage. Når der bliver bagt i vuggestuens køkken, er det sunde alternativer som grove boller, grove flutes o.l.

I Marthagårdens børnehave er der mulighed for at have et par børn med i køkkenet, så de kan hjælpe til med fx at bage. Vi bager grove boller, grove flutes o.l. og en gang i mellem kage ved særlige lejligheder.

I Marthagården har vi begrænset uddeling af søde sager til to-tre gange om året.

* En lille smule slik i fastelavnstønden (i vuggestuen får børnene en pakke rosiner og en mandarin).

* En godtepose til jul, som kan bestå af pebernødder, en mandarin og en pakke rosiner.

Vi har udarbejdet en liste over ideer og forslag til, hvad der kan medbringes til barnets fødselsdag eller ved afslutning i institutionen. Fødselsdagen eller afslutningen fejres kun på barnets stue. Der må kun medbringes én ting til uddeling (spørg hvis du er i tvivl).

Se fødselsdagsfolder for yderligere oplysninger.

Det kan f. eks. være ting som pøsehorn, boller, muffins, tørrede frugter som rosiner i små pakker, abrikoser, gulerødder m.m. og frugtspyd.

Det medbragte kan pyntes med flag, m.m. for at markere, at det er en festdag. Her ønsker vi at sukkeret bliver minimeret i vuggestuen, sådan at kagen er uden glasur.

Denne liste gælder også for de forældre, der vælger at invitere til fødselsdag hjemme.

Du kan finde inspiration til fødselsdagsfejring i Marthagårdens fødselsdagsfolder.

Yderligere inspiration kan findes på www.6omdagen.dk/frugtfest

Markering af barnets fødselsdag i Marthagården:

Et par dage før barnets fødselsdag taler personalet med forældrene om, hvad barnet gerne vil dele ud på stuen i anledning af sin fødselsdag. Vi anbefaler at forældre ikke deltager i fødselsdagen i børnehaven, da det skaber uro (en uvant situation for børnene).

Vi holder barnets fødselsdag enten formiddag eller eftermiddag alt efter, hvad der passer bedst.

Vi synger altid fødselsdagssange og råber hurra.

Der er forskellige fødselsdagstraditioner på de enkelte stuer. Disse er blandt andet:

- Alle børnene tegner en tegning til fødselsdagsbarnet, som samles i en fødselsdagsmappe, som samles med sløjfe. Under ”guf”-uddelingen fortæller alle børnene, hvad de har tegnet.
- Der laves en lille gave til fødselsdagsbarnet fx en fotocollage.
- Vi samler stuens tre borde til et langt bord. Fødselsdagsbarnet hjælper med at dække bord. Der er dug på bordene, og fødselsdagsbarnet sidder ved bordenden, hvilket markeres med to små flag og et fødselsdagstog med lys i.
- Der dækkes fint op med dug, flag og fødselsdagstog. Der sættes et flag op i garderoben.

Mad på bål

I Marthagården laver vi nogle gange bål til frugt, hvor vi tilbereder suppe, pølser med brød og pandekager.

OBS

Hvis der er noget, dit barn ikke må spise/tåle, er det vigtigt, at vi får besked om det. Du kan vælge at købe noget, som ligger i børnehaven/vuggestuen, som dit barn kan få som erstatning for det, de andre får.

Yderligere information om Marthagårdens mad og måltidspolitik

Hvordan får forældrene kendskab til mad og måltidspolitikken?

* Vores politik ligger på vores hjemmeside <http://www.marthagaarden.diakonissen.dk>

* Der henvises til mad- og måltidspolitikken i velkomstbrochuren og virksomhedsplanen.

* I nyhedsbrevet bliver der orienteret om, at kostpolitikken er blevet revideret.

* Mad- og måltidspolitikken godkendes af forældrebestyrelsen.

* Der er udarbejdet en fødselsdagsfolder.

Vidste du det?

En figenstang = 6 sukkerknalder

En brik æblejuice=10 sukkerknalder

En mælkesnitte=4 sukkerknalder.

Et barn på 3 år må højst få 30 g sukker pr. dag = 12 sukkerknalder

Et barn på 6 år må højst få 40 g sukker pr. dag = 16 sukkerknalder

Børn fra 0-2 år endnu mindre - og har ikke brug for/gavn af sukker.

Revision, evaluering og succeskriterier

Evaluering og revidering af mad- og måltidspolitikken hvert andet år, næste gang januar 2017.

BEVÆGELSESPOLITIK

Baggrund: På baggrund af sundhedsprofilen for de 0-25 årige i Frederiksberg Kommune har kommunalbestyrelsen besluttet, at der skal udarbejdes og implementeres bevægelsespolitikker i kommunens daginstitutioner.

Beslutningen bygger på et ønske om, at alle børn får lige mulighed for fysisk aktivitet i hverdagen, samt et ønske om at styrke daginstitutionernes rolle som aktiv medspiller i det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde.

Bevægelsespolitikken kan være med til at understøtte de kommunale læreplaner, som i forvejen har fokus på krop og bevægelse.

Fysisk aktivitet i hverdagen er med til at styrke børns motorik, koncentrationsevne, indlæring og ikke mindst deres helbred.

Ved at bringe bevægelse og fysisk aktivitet ind som en naturlig del af børns hverdag, fremmer vi bevægelsesglæden og hjælper børnene til at træffe sunde valg og til at undgå livsstilssygdomme og overvægt senere i livet.

Bevægelsespolitikken skal desuden ses i sammenhæng med mad- og måltidspolitikken for daginstitutionen.

Visjoner og mål for politikken

Børn bevæger sig hele tiden.

De kan de ikke lade være med at bevæge sig. Det er den måde de lærer og udvikler sig på både fysisk og erfaringsmæssigt

Børns kropslighed er både en forudsætning og et udtryk for deres udvikling og læring.

Vores vision er at børn bliver ved med at have glæden ved kropslige udfoldelser.

- ❖ At give børnene kropslige udfordringer som en naturlig del af dagligdagen.
- ❖ At give børnene mulighed for at opleve et varierende bevægelsesmiljø.
- ❖ At have en kultur, som kan stimulere deres sanser og være udviklende i forhold til deres motorik og bevægelsesglæde.

Læringsmål

- ❖ At fysiske aktiviteter er en naturlig del af børnenes hverdag
- ❖ At børnene oplever glæden ved deres krop og ved at være i bevægelse
- ❖ At børnene styrker deres fysiske sundhed ved at øge deres bevidsthed om sund levevis, herunder sammenhæng mellem kost og trivsel, velvære og glæden ved fysisk aktivitet.
- ❖ At børnene øger deres bevidsthed omkring kropssprog og kroppens reaktioner.

Den fysiske ramme i Marthagården

Vi har søgt at skabe en legeplads, hvor børnene har mulighed for at klatre i træer, gynges, løbe, spille bold, og bevæge sig og eksperimentere med kroppen, og derved få en fornemmelse af hvad og hvor meget de kan med kroppen.

På legepladsen er der flere og større muligheder for bevægelse. Derfor prioriterer vi at børnene kommer ud hver dag

Hvordan vi sikrer at børnene er ude så ofte så muligt

Børnene er ude hver dag.

I vuggestuen bestræber vi os på at de store børn er ude hver formiddag. De små sover ude.

I Børnehaven er børnene ude mindst en gang om dagen.

Vi er ude i alt slags vejr, derfor bliver forældrene bedt om at børnene skal være klædt efter vejret.

Hvordan vi sikrer at alle børn er fysisk aktive i løbet af dagen.

I Marthagården har mange trapper. Derfor bliver alle børn der går i børnehaven hurtig meget god til at bevæge sig op og ned ad trapper

Børnene bliver inddraget i daglige fysiske aktiviteter som oprydning og hente mad.

Børnene skal være selvhjulpne (i forhold til alder) med at selv at tage tøj på og selv at klare så mange ting som muligt. Dette styrker både selvværd fin- og grov motorik.

Faste aktiviteter udover det daglige

- ❖ En tur til Hersted høje hvor vi alle bestiger bjerget.
- ❖ Tre af årets måneder har vi fokus på krop og bevægelse. Der bliver lavet særlige mål for de forskellige grupper.

Hvordan vi sikrer forældre kendskab til vigtigheden af fysisk aktivitet

Marthagårdens bevægelsespolitik ligger på vores hjemmeside. Der er et link på forsiden, så den er let tilgængelig.

Vi starter alle Emneforløb med at fortælle forældre hvad vi skal og hvordan vi arbejder med krop og bevægelse.

Vi har fokus på hvad forældrene kan gøre for at fremme børnenes kropslige aktiviteter, og støtte op om det vi i vuggestuen eller børnehaven.

Kostpolitik, fest og fødselsdage og hygiejne

Marthagården har besluttet, at holde sukkerindtaget for specielt vuggestuebørnene på et minimum. Fx begrænser vi kagespisning for børnene til festlige lejligheder som fødselsdage.

Når der bliver bagt i vuggestuens køkken, er det sunde alternativer som grove boller, grove flutes o.l.

I Marthagårdens børnehaven er der mulighed for at have et par børn med i køkkenet, så de kan hjælpe til med fx at bage. Vi bager grove boller, grove flutes o.l. og en gang i mellem kage ved særlige lejligheder.

I Marthagården har vi begrænset uddeling af søde sager til to-tre gange om året.

* En lille smule slik i fastelavnstønden (i vuggestuen får børnene en pakke rosiner og en mandarin).

* En godtepose til jul, som kan bestå af pebernødder, en mandarin og en pakke rosiner.

* Afslutning for skolebørn: Tur på Bakken med slikpinde og is.

Vi har udarbejdet en liste over ideer og forslag til, hvad der kan medbringes til barnets fødselsdag eller ved afslutning i institutionen. Fødselsdagen eller afslutningen fejres kun på barnets stue. Der må kun medbringes én ting til uddeling. (spørg hvis du er i tvivl)
Se fødselsdagsfolder for yderligere oplysninger.

Det kan f. eks. være ting som pølsehorn, boller muffins, tørrede frugter som rosiner i små pakker, abrikoser, gulerødder m.m. og frugtspyd.

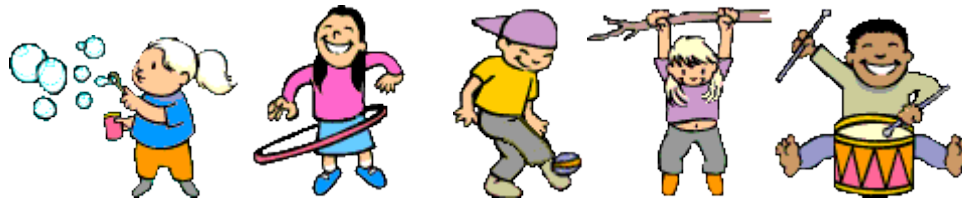
Det medbragte kan pyntes med flag, m.m. for at markere, at det er en festdag. Her ønsker vi at sukkeret bliver minimeret i vuggestuen sådan at kagen er uden glasur.

Denne liste gælder også for de forældre, der vælger at invitere til fødselsdag hjemme.
Du kan finde inspiration til fødselsdagsfejring i Marthagårdens fødselsdagsfolder.

Yderligere inspiration kan findes på www.6omdagen.dk/frugtfest

Evaluering

I Marthagården arbejder vi Emneforløb med fordybelse i Krop og bevægelse. Her er klare mål både for gruppen og de enkelte børn. Vi evaluerer ud fra et KAN skema hvor der bliver afkrydset hvad børnene kan og dermed også hvad de skal øve sig på.

Indendørs er der bedst mulighed for fysisk aktivitet i tumlerummene. Her kan børnene:

- fangeleg
- pudekamp
- forhindringsbaner
- hoppe
- slå koldbøtter
- rulle
- kravle
- løbe
- Rytmik
- Dans

På stuerne har børnene rig mulighed for at lave kreative, finmotoriske/- og kordinations øvelser. F.eks:

- tegne
- lægge puslespil
- bygge med legoklodser
- lege med modellervoks
- klippe og klistre
- lave perleplader

Udendørs kan børnene:

- Gyng på vores gynger og i vores torv
- Cykle
- Klatre på legeborgen
- Hoppe
- Grave i sandkasserne
- Bygge i sandkasserne
- Boldspil på boldpladsen
- Gå på line
- Danse og sanglege
- Fangelege
- Gemmelege
- Kaste/gribe øvelser
- Løbe
- Sjippe
- Hinke
- Lave forhindringsbaner

DIGITALISERINGSPOLITIK

Vi mener at IT kan understøtte både personlig, social og faglig læring når det bliver brugt på en hensigtsmæssig måde.

Det gør vi ved at:

IT skal ses i en ramme hvor børn tilegner sig læring på mange forskellige måder.

Vi vil derfor være opmærksomme på at IT mediet og digital læring aldrig må tage overhånd eller erstatte andre former for læring og "rigtige" oplevelser.

Læring gennem krop og sanser i samspil med børn og voksne er den primære form for læring i Marthagården. Digitale medier kan dog være et redskab til at inkludere de børn, der har det svært i sociale fællesskaber. Det er overskueligt og genkendeligt med faste regler, som ikke er til at forhandle med. Mediet kan hjælpe dem til at gøre en kompleks verden gennemskuelig, samtidig som de kan vise at de er gode til noget. Fællesskabet omkring en iPad har derfor stor betydning, som det "fælles 3."

Digital læring skal være et supplement, og vi skal udnytte de muligheder der er i dette medie.

Vi ønsker ikke at bruge IT som ren underholdning.

Kvaliteten og mangfoldigheden inden for IT læring er enorm i dag.

IPads kan bruges på utallige måder, og der findes mangfoldige redskaber.

Vi vil derfor løbende tage stilling til at downloade lærerige apps som giver mest læring.

Denne diskussion skal foregå på tværs af vuggestuerne og på tværs af børnehaverne, så vi får ens redskaber på stuerne i henholdsvis vuggestuen og børnehaven.

Vi vil benytte os af Frederiksbergs kommunes digitale bibliotek til inspiration og hjælp til at finde de rigtige værktøjer til de enkelte lege og læringsforløb.

Mediet skal kunne understøtte de 6 Læreplaner.

- ❖ At udvikle børnenes kreativitet
- ❖ At kunne skabe og producere
- ❖ At udvikle børns fællesskaber
- ❖ At udvikle børnenes fortælling og sproglige evner.
- ❖ At understøtte krop og bevægelse

Evalueres til Personalemøde juni 2016, og efterfølgende på Forældre bestyrelsesmødet

PERSONALESAMARBEJDE

En velfungerende personalegruppe og et godt internt samarbejde er en vigtig del for at kunne opfylde vores mål i Marthagården.

Vores samarbejde i personalegruppen hviler op af en række værdier, som danner ramme og retningslinjer for vores daglige arbejde.

Formål

Vi har udarbejdet en sundhedspolitik for at understøtte sundhed og sikkerhed i husene og begrænse sygefraværet med fokus på medarbejderens trivsel.

Vi har udarbejdet retningslinjer for at:

- skabe trygge rammer hos medarbejdere, der rammes af sygdom.
- håndtere alle former for sygefravær.
- tage bedst muligt vare på de raske medarbejdere.

Vi ønsker, at alle skal udvikle sig og trives i Marthagården

- Vi holder jævnligt trivselssamtaler. Mindst en gang om året.
- Vi holder team udviklingssamtaler, hvor vi lægger vægt på læring, udvikling af potentialer. Alle skal have en god balance mellem tryghed og udfordrende arbejdsopgaver.
- Vi lægger vægt på faglig og personlig udvikling.
- Vi arbejder på at have et godt og ergonomisk arbejdsmiljø.
- Vi gør, hvad vi kan for at have en god hygiejne og et godt indeklima.
- Vi lægger vægt på, at alle er værdifulde og vigtige for fællesskabet.

Vi er på Forkant.

Vi har et mål

Vi ved, hvor vi er på vej hen

Vi er på forkant med planlægning

Vi er et børnehus med fokus på tiden vi lever i

Vi tager Ansvar

Vi tager ager ansvar for den opgave, vi har påtaget os.

Vi tager ansvar for at dagen skal være god

Vi tager ansvar for en god relation.

Vi tager ansvar for at møde hinanden positivt

Vi tager ansvar for de praktiske opgaver der skal løses.

Vi tager ansvar for, at det vi kommunikerer, bliver forstået af de andre.

Vi tager ansvar for, at vi hjælper hinanden i hele huset, så de planlagte aktiviteter kan gennemføres.

Vi har en Åbenheds kultur

Vi er imødekommende overfor alle der kommer ind i huset.

Vi har tillid til hinanden

Vi er troværdige og ærlige

Vi udveksler gensidige forventninger

- Alt dette giver os tryghed

Vi har en anerkendende kommunikation+ -

Vores samspil er baseret på ICDP metoden

Vi er optaget af trivsel og udvikling

Vi ser, hører og forstår hinanden

Vi har en tydelig kommunikation. Fortæller, hvad vi ønsker af hinanden, i stedet for at kritisere.

Vi er alle forskellige og har forskellige ressourcer

Vi skal have respekt for hinandens forskelligheder.

Vi bagtaler ikke hinanden, men bruger ”det gode manuskript”

Vi lægger vægt på faglig udvikling

For at udvikle os selv og vores arbejde, skal vi afsætte tid til at reflektere over vores handlinger, bringe klarhed over dem og kunne lære af vores erfaringer. Vi skal turde give konstruktiv kritik.

For at følge med i noget af den nye faglitteratur indkøber børnehuset diverse tidsskrifter og bøger. Ved at tage på kursus og følge med i den offentlige debat, vil vi styrke vores faglige udvikling.

APV- Arbejdspladsvurdering

Marthagården har udarbejdet en arbejdspladsvurdering. Den er at finde på kontoret og i personalerummet.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Forældrebestyrelsen

Forældrebestyrelsen består af syv personer. Fem forældrerepræsentanter og to personalerepræsentanter. Forældrene er valgt af og blandt forældrene i Marthagården og ligeledes er personalet valgt af og blandt det faste personale. For- og Næstformanden for Institutionsbestyrelsen samt Marthagårdens leder er bisidder ved Forældrebestyrelsens møder.

Forældrebestyrelsen har indflydelse på Marthagårdens overordnede pædagogiske mål og principper, på de overordnede handlingsplaner, på forældresamarbejdet og på principperne for anvendelse af den afsatte budgetramme.

Forældrebestyrelsen afholder fire faste møder hvert år, samt ekstraordinære møder efter behov.

Principper for et godt forældresamarbejde

Det er vigtigt med et godt forældresamarbejde.

Vi har derfor opstillet en række principper, som skal efterleves for, at vi opnår vores mål.

Et godt forældresamarbejde er grundlæggende vigtigt for børnenes trivsel i Marthagården.

Vi vægter derfor de daglige samtaler og udveksling af beskeder om småt og stort både mundtlig og i stuebøgerne samt på opslagstavlerne. Alle er velkommen til at aftale et møde med pædagogen på stuen, hvis der er et problem, man gerne vil tale om. Med respekt for alle parter er det svært at tage problemer op i forbindelse med aflevering og afhentning, da der ikke er tid.

Åbenhed

En åben og ærlig dialog omkring barnets trivsel vil føre til en større forståelse og samtidig mindske misforståelser.

Tillid

En åben holdning overfor hinanden vil betyde større tillid. En nødvendighed for et velfungerende samarbejde er en gensidig tillid mellem personale og forældre.

Respekt

Et godt samarbejde bygger på respekt for de forskelligheder det enkelte barn og den enkelte familie kommer med. Vi må gensidigt respektere hinandens roller i forhold til barnet.

Forståelse

Forståelse for hinanden bygger på den åbne dialog og kendskab til hinandens roller.

Forståelsen skal underbygge, at pædagoger har en generel viden om børns udvikling og livsvilkår ligesom pædagogerne kender børnene i deres børnemiljø. I hjemmemiljøet er det forældrene, der kender barnet bedst.

Skulle der opstå problemer henstiller vi til at søge en løsning i første omgang med personalet på barnets stue.

I børnehuset findes retningslinjer for klagemuligheder, tal med personalet på stuen eller lederen vedr. dette.

Informationer

Den daglige kontakt mellem forældre og personale foregår ved aflevering og afhentning af børnene.

Ved afleveringen af børnene er det vigtigt at fortælle, hvis der kommer andre end far eller mor og henter. Det er også vigtigt at fortælle, hvis barnet har oplevet noget særligt som personalet evt. skal være opmærksom på eller hjælpe barnet med, eller det har været en lidt ”dårlig” start på dagen.

Det er vigtigt, at forældrene følger med på opslagstavlerne og på hjemmesiden. Her vil der være informationer om dagens begivenheder og planer for den kommende tid.

Forældresamtaler

Forældresamtaler:

Alle vil få tilbudt en samtale indenfor de første 3 måneder i Marthagården.

Vi tilbyder også samtaler ved overgang til børnehave og til skole.

Det foregår i børnehavens åbningstid helst i morgen/formiddagstimerne.

Herudover holdes der samtaler efter behov vedrørende barnets trivsel og udvikling i børnehaven og hjemmet.

Forældremøder

Der afholdes to forældremøder årligt. Et om foråret og et om efteråret.

Om efteråret er der valg til bestyrelsen og et foredrag om et aktuelt emne.

Forårsforældremødet foregår enten stuevis eller afdelingsvis.

På møderne informeres der om, hvad der er sket, og hvad der kommer til at ske i den kommende periode.

Forældre har også mulighed for at komme med forslag til debattemner.

Tavshedspligt

Personalet har tavshedspligt.

Dette betyder, at private forhold vedrørende barnet og familien, som personalet får kendskab til, ikke må fortælles videre.

Dog har vi indberetningspligt. Det vil sige, at vi har pligt til at underrette og udtale os til de sociale myndigheder, såfremt vi får kendskab til, at et barn udsættes for forhold der bringer dets sundhed og udvikling i fare.

Forældrene vil blive underrettet ved en sådan henvendelse.

Medlemmerne i Forældre - og Institutionsbestyrelsen har også tavshedspligt.

HISTORISK TILBAGEBLIK

Marthagården 12

Huset blev bygget i år 1885.

Det blev oprindeligt bygget som præstebolig til Diakonissestiftelsen. Præsten Nicolai Dalhoff flyttede sammen med sin familie ind i præsteboligen. Dengang blev huset omtalt som ”Dalhoffs villa”. Efter at familien Dalhoff fraflyttede, blev der etableret sygepensionat. Først i 1942 fik huset navnet ”Marthabo”. På det tidspunkt flyttede ”Menighedshøjskolen Marthabo” ind. Højskolen fungerede frem til 1960, hvorefter Marthabo frem til 1971 var udlejet som klubværelser.

I 1971 blev der så etableret en midlertidig børnehave med plads til 18 børn. Børnehaven var fortrinsvis beregnet til børn, hvis forældre arbejdede på Diakonissestiftelsen. Udlejningen af klubværelser fortsatte på 1. sal, indtil oktober 1996, hvor et større ombygningsarbejde begyndte, og en børnegruppe mere blev etableret fra 1997.

Marthagården 10

I år 1888 opførte Diakonissestiftelsen ”Teba” (senere Emmagården), der skulle indrettes til asyl og vuggestue, hver i sin adskilte del af bygningen – indvielsen fandt sted Lillejuleaften 1888. Huset er opført på nord siden af Peter Bangs Vej overfor stiftelsens moderhus efter tegninger af arkitekt C. Lendorf. Formålet var, ifølge stiftelsens beretning fra 1888, ”dels at tjene fattigfolk ved at hjælpe dem med at pleje og opdrage deres små, dels at give søstre hjemme lejlighed til at indøve, hvad de får brug for ved deres gerning ude”. Formålet for huset var altså at hjælpe nødstedte børn, på samme måde som den kurv (på hebraisk: Teba), hvori Moses af sin mor blev sat ud i Nilen, reddede ham fra Ægypternes forfølgelse. Om livet i asylet blev der i beretningen fra 1891 fortalt, at børnene får et måltid mad, de kommer i bad en gang om ugen og helbredstilstanden er udmærket. Fokus var allerede på dette tidspunkt, at hjælpe børnene til personlig vækst frem for egentlig forberedelse til skolegang.